

Somnis de carrer

L'administració sovint sembla que es planteja la repatriació dels menors immigrants no acompanyats que malviuen als carrers. Una solució que no sempre és la millor. La Fundació Jaume Bofill ha celebrat unes jornades de col·laboració, entre Catalunya i el Marroc, per plantejar les línies de treball bàsiques per atendre aquests menors magribins.

Quil no ha sentit el paper de les nens magribins que corren pels carrers de les nostres ciutats? Quants no hem caminat pel barri antic de Barcelona i ens hem sentit insegurs amb la seva presència? Qüestions sovint respostes amb massa lleugeresa. I, d'altra banda, quantes vegades ens hem plantejat quin és el paper de la nostra societat i de les nostres administracions en aquest problema? Això, precisament, és el que la Fundació Jaume Bofill va plantejar quan, el 31 de maig i l'1 de juny d'enguany, va organitzar unes jornades de treball amb la intenció de concretar possibles col·laboracions entre Catalunya i el Marroc.

En les exposicions i debats van participar-hi especialistes de tots els camps i professionals amb experiència que han viscut la problemàtica als Països Catalans, el Marroc i Andalusia. Un mes després, les conclusions d'aquesta trobada són damunt la taula, servides per començar a actuar.

Entre les mesures que sovint sorgeixen quan es pretén millorar l'atenció als menors magribins no acompanyats, es valora la possibilitat de retornar-los al seu país d'origen. El fet és que, en el nostre país, els criteris de protecció i de garantia dels drets fonamentals de l'infant prevalen davant la repatriació. Paradoxalment, i en contra del pensament de molta gent, les jornades organitzades per la Fundació van evidenciar que només cal contemplar el retorn com a mesura educativa i no de política d'interior, quan després d'escollar el menor, aquest desitja ser repatriat.

Ismael Palacín, del projecte Marhaba-Casal dels Infants del Raval, pel qual han passat més de 150 menors magribins en els dos anys de funcionament, va mostrar-se en contra de la repatriació. Palacín, però, va formular la necessitat de no tancar la porta del retorn quan es tracta de recuperar uns

vincles familiars: aquells entatius per a l'infant.

El perfil del col·lectiu de nens magribins no acompanyats és divers. Majoritàriament són nois d'entre catorze i divuit anys. Al Magrib, però, aquests nens no viuen al carrer. De fet, alguns pares, conscients de la precarietat dels barris perifèrics on viuen a Tànger o Tetuan, per exemple, sense serveis mínims i amb taxes d'atur elevades, pensen que a Europa els seus fills trobaran més i millors oportunitats. És evident, però, que un conjunt complex de motius és el que empeny els nois a l'aventura més arriscada de la seva vida. Molts veuen "la realitat europea" a través dels televisors, la perceben pels turistes o pels que tornen al Marroc de vacances, i emprenen el viatge.

L'arribada. En la majoria de casos, el noi no acompanyat es troba amb les limitacions de "la realitat europea". Fins als divuit anys no podrà treballar i es veurà obligat a subsistir al carrer gairebé sense mitjans. És llavors quan el consum de drogues, la delinqüència, la prostitució i l'extorsió aboquen el noi a una situació que difícilment havia imaginat. En aquest punt, Jordi Cots, adjunt del Síndic de Greuges pel tema de la infància, va mostrar-se contundent en afirmar que més que pensar en el retorn el que cal és treballar aquí.

Un primer grup de nois és el dels majors de setze anys, que, sense reticències, ingressen al circuit de protecció i poden accedir al programa d'inserció i autonomia (SAAEMI). I tot i que el programa compta amb un elevat percentatge d'èxit, els nois que hi passen suposen només el 10% del total. En un segon grup trobem els menors de setze anys, que són acollits en un Centre Residencial d'Acció Educativa de la Direcció General d'Atenció al Menor (DGAM). En aquesta situació hi ha un 40% dels menors desemparats. Un 35%

La Fundació Jaume Bofill ha reunit l'opinió d'experts en múltiples disciplines amb l'objectiu de millorar l'atenció als joves magribins que viuen immigrants a les nostres ciutats.

aproximat dels nois restants es troba en un punt complex perquè d'una o altra manera el sistema d'acollida ha fallat i corren el risc de caure a formar part del següent grup, el dels nois que porten molt temps vivint als carrers. Aquests han topat diverses vegades amb la justícia i requereixen majors mesures de contenció. Encara que només són un 10%, per la seva reincidència, sembla que siguin la majoria. En darrer terme trobem els nois amb trastorns mentals o problemes de salut derivats del consum de drogues i de la degradació de la vida al carrer.

Durant les jornades, la intervenció d'Anna Solé, directora general de la DGAM, va fer palès que aquest organisme és partidari del retorn quan la situació del menor aquí és insostenible. A més, va evidenciar que tres anys de funcionament són pocs per fer quallar un sistema tan complex.

Els assistents a les jornades, entre els quals hi havia Encarnació Martínez, de la Fundació Pere Tarrés; Rahma Bachir, de Marhaba-Casal dels Infants del Raval; Vicenç Galea, de la Plataforma Ciutadana en Defensa dels Menors; Maite Mauricio, del Centre d'Estada Limitada de Caritas; Mohammed Khalidi, de la Fundació Hassan II, o Anna

Maria Pavón, de l'Associació Valenciana d'Ajut al Refugiat, van destacar la importància de la millora en la coordinació dels distints serveis, amb la participació de l'administració autonòmica i municipal. El treball conjunt de juristes, educadors socials, pedagogs, psicòlegs, treballadors socials i altres professionals implicats directament en l'atenció als menors va concloure també que cal agilitzar els processos per accedir a centres residencials i evitar que els menors entrin i surtin una i altra vegada dels centres sense arribar enlloc.

A la Fundació Jaume Bofill es va conèixer l'experiència de ciutats que viuen la mateixa situació que Barcelona i que han apostat fort per resoldre-la. Ianne Kinda, de l'entitat d'acollida de menors Jeunes Errants, va expressar que, a Marsella, on treballen, s'hi miren molt per saber si realment han esgotat totes les vies possibles per acollir el noi, però sempre amb la intenció que educativament recuperin els llaços que tenen al Marroc. També Abdel-Adim El-Ghouarta, de l'associació Darna a Tànger, va parlar de la seva unitat de mediació familiar per afavorir el contacte i el retrobament amb els menors que han immigrat precoçment. D'aquesta manera, queda palesa la ne-

cessitat del treball entre institucions locals a banda del marc administratiu.

Al final de les jornades de col·laboració entre Catalunya i el Marroc, tant la mateixa Fundació com els participants van comprometre's a impulsar allò que estigués a les seves mans. En primer terme, pressionar les institucions perquè augmentin els recursos econòmics destinats a l'atenció d'aquests menors, perquè aquest és el punt que genera major nombre de deficiències en el sistema. També es va resoldre de crear una xarxa d'entitats per intercanviar informació amb les regions europees més properes, i garantir la privacitat de les dades dels menors, així com la creació d'un equip de juristes especialitzats en la qüestió dels menors per treballar en quatre temes concrets: la repatriació, la tutela, la incapacitació i l'internament voluntari. Finalment, es va demanar al Síndic de Greuges d'estar atent a les repatriacions dels menors, si n'hi ha, i de quins processos se segueixen.

De fet, al març d'enguany, el Síndic ja va donar a conèixer un informe amb onze suggeriments per ajudar a resoldre la situació dels menors magribins no acompanyats. Aquest informe va sorgir de la convicció del Síndic que, als nois del carrer, no se'ls aplica un programa definitiu i ambiciós amb els mitjans corresponents, i que molts no estan tutelats, fet que cal considerar com un incompliment del deure legal.

Potser d'ara endavant qui passegi pel barri antic de Barcelona o per altres ciutats que reben nois magribins es plantejarà quin paper té la nostra societat en l'acollida d'aquests menors no acompanyats. Potser també sabrà veure, més enllà de la percepció d'inseguretat que han ajudat a fomentar els mitjans de comunicació, qui pateix la pitjor part de la història. Afortunadament, des de moltes organitzacions s'ha començat a pressionar les administracions per incrementar esforços i fer quallar les bones intencions. I és que, aquests menors que es juguen la vida per arribar al nostre país, tenen el dret també de realitzar els somnis que malauradament coven al carrer.

Joan Esculies